

Από τις ομάδες άμυνας στις λαϊκές πολιτοφυλακές

Augustín Guillamón

Από την αναφορά του Shapiro στην παρουσίαση του Οκτώβρη του 1934

Μία απόρρητη αναφορά που παραδόθηκε σε ένα πολύ περιορισμένο αριθμό ατόμων, και γράφτηκε από τον Αλεξάντερ Σαπίρο (Alexander Shapiro), ο οποίος ήταν γραμματέας της AIT (Asociación Internacional de los Trabajadores/ Διεθνής Ένωση Εργατών), κατά την διάρκεια της παραμονής του στην Ισπανία το 1932-1933, περιέγραφε την φύση και την λειτουργία των επιτροπών άμυνας, που οργανώνονταν αποκλειστικά για περιστάσεις αντάρτικης πάλης, όπως οι συγκρούσεις του Γενάρη του 1933, τις οποίες ο Σαπίρο είχε παρακολουθήσει από κοντά ο ίδιος. Αυτή η αναφορά σχετικά με της επιτροπές άμυνας είχε γραφτεί ακριβώς τον ίδιο καιρό που υπήρχε μια κατά μέτωπο διαμάχη μεταξύ των φαϊστας (μελών της FAI) και των τρεϊντίστας (συντηρητικών μελών της CNT) αναφορικά με το ερώτημα του αν υπήρχε η δυνατότητα να εφαρμόσουν την τακτική της άμεσης και μόνιμης εξέγερσης σε τοπικό επίπεδο. Η αναφορά του Σαπίρο, η οποία επωφελήθηκε από την ανεκτίμητη υποστήριξη του Eusebio Carbó, περιέγραφε της ομάδες άμυνας που υπήρχαν το 1933 με τα ακόλουθα λόγια: “Αυτές οι επιτροπές άμυνας, που υπάρχουν ήδη εδώ και κάποιο καιρό, απασχολούνταν αποκλειστικά με την προετοιμασία των όπλων που θα ήταν απαραίτητα για την εξέγερση, οργανώνοντας τις ομάδες μάχης σε διάφορες λαϊκές γειτονιές, οργανώνοντας την αντίσταση των στρατιωτών στους στρατώνες, κλπ”.

Ήδη κατά την διάρκεια της αστουριανής εξέγερσης, η Εθνική Επιτροπή των Επιτροπών Άμυνας (CNCD) επιβεβαίωσε, σε μια συνεδριακή παρουσίαση, την αποτυχία των εξεγερσιακών τακτικών, που έγιναν ευρέως γνωστές ως “επαναστατικές γυμναστικές”, την οποία και απέδωσε στην απουσία ετοιμότητας από μέρους της CNT σχετικά με την παρέμβαση της σε εθνικό επίπεδο στην εξέγερση του Οκτώβρη του 1934. Είχε έρθει ο καιρός να εγκαταλείψουν αυτή την τακτική μιας και είχε αποδείξει πόσο παράλογες και επικίνδυνες ήταν οι τοπικές εξεγέρσεις όταν λάμβαναν χώρα σε ακατάλληλες στιγμές και χωρίς σοβαρή προετοιμασία, μιας και είχε σαν αποτέλεσμα την περεταίρω κρατική καταστολή των ελευθεριακών χωρίς την επίτευξη ούτε της περεταίρω επέκτασης (της εξέγερσης) στην υπόλοιπη χώρα, ούτε την υποστήριξη της από άλλες οργανώσεις, πράγματα απαραίτητα έτσι ώστε η εξέγερση να μπορέσει να αντιμετωπίσει το στρατιωτικό και κατασταλτικό μηχανισμό του κράτους. Το χειρότερο πράγμα ωστόσο ήταν πως η καταστολή είχε διαλύσει το μυστικό στρατιωτικό μηχανισμό της CNT, μετά τις εξεγέρσεις που έλαβαν χώρα τον Ιανουάριο και τον Δεκέμβριο του 1933. Τον Οκτώβρη του 1934, όταν οι συνθήκες για μια επαναστατική προλεταριακή εξέγερση σε εθνικό επίπεδο ήταν ώριμες, οι αναρχοσυνδικαλιστές ήταν εντελώς εξουθενωμένοι, αποδιοργανωμένοι και χωρίς όπλα, με χιλιάδες από τους αγωνιστές τους κλεισμένους στην φυλακή.

Η αποφασιστικότητα που επέδειξαν στο να εργαστούν κατάλληλα για να ενισχύσουν τις επιτροπές άμυνας, να ξεπεράσουν τα λάθη τους και να διορθώσουν τις ελλείψεις τους και ιδιαίτερα να εκμεταλλευτούν την κρατική καταστολή ως ένα κίνητρο εντατικοποίησης του αγώνα, ενέπνευσε την συνεδριακή παρουσίαση της CNCD τον Οκτώβρη του 1934. Η παλιά τακτική εγκαταλείφθηκε και υιοθετήθηκαν μια σειρά από σοβαρές και μεθοδικές επαναστατικές προετοιμασίες: “Δεν υπάρχει καμία επανάσταση χωρίς προετοιμασία, και όσο πιο έντονη και έξυπνη είναι η προετοιμασία, τόσο πιο αποτελεσματική θα είναι (η επανάσταση) όταν πραγματοποιηθεί. Πρέπει να βάλουμε ένα τέλος στην προκατάληψη της υποστήριξης του αυτοσχεδιασμού και της ενθουσιαστικής έμπνευσης ως τις μόνες εφαρμόσιμες μορφές (οργάνωσης) σε αντίξοες περιόδους. Αυτό το λάθος, που υπόκειται στην (τυφλή) εμπιστοσύνη στο δημιουργικό ένστικτο των μαζών, μας έχει κοστίσει ακριβά. Τα απαραίτητα μέσα για τον πόλεμο εναντίον του κράτους είναι η εμπειρία, ένα μεγάλο χρηματικό ποσό για τον κάλυψη του απαραίτητου στρατιωτικού εξοπλισμού καθώς και επιθετικές και αμυντικές ικανότητες, τα οποία δεν πρόκειται να έρθουν μέσα από την αυθόρμητη δράση”.

Η CNCD θεωρούσε “πως πρέπει να αναγνωρίσουμε την μεγάλη σημασία που οι επιτροπές άμυνας έχουν για την CNT και την ελευθεριακή επανάσταση, και να αφιερώσουμε τους εαυτούς μας στην αδιάκοπη μελέτη των δομών τους, έτσι ώστε να τις βελτιώσουμε και να τους παρέχουμε τα οικονομικά, ηθικά και τεχνικά μέσα, που θα τους προσδώσουν την μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα σχετικά με την επίτευξη του επιθυμητού στόχου όσο το δυνατόν πιο γρήγορα και αποτελεσματικά”.

Ο μυστικός πολεμικός μηχανισμός των επιτροπών άμυνας πρέπει πάντα να είναι υπόλογος των εντολών και των αναγκών της CNT: “οι επιτροπές άμυνας θα αποτελούν ένα οργανικό βοήθημα προσαρτημένο στη CNT”. Η παρουσίαση δόμησε τις επιτροπές άμυνας στην βάση των “εθελοντών αγωνιστών”, ακριβώς όπως και η συμμετοχή στις ειδικές οργανώσεις δηλαδή την FAI και την ελευθεριακή νεολαία, θεωρούταν και αυτή εθελοντική. Αλλά σε καμία περίπτωση δεν λησμονιόταν το γεγονός πως οι επιτροπές άμυνας ήταν

οι μυστικές στρατιωτικές οργανώσεις της CNT, οι οποίες χρηματοδοτούνταν από τα συνδικάτα, οι οποίες “θα καθορίζουν ένα συγκεκριμένο ποσό το οποίο θα παραδίδεται σε αυτές (τις επιτροπές άμυνας) σε μηνιαία βάση μέσω των συνομοσπονδιακών επιτροπών κάθε τοπικής ή επαρχιακής περιφέρειας”.

Η παρουσίαση της CNCD του Οκτώβρη του 1934, υποστήριξε πως οι ομάδες άμυνας πρέπει να είναι σχετικά μικρές σε μέγεθος για να μπορούν να παραμένουν μυστικές και ευέλικτες και έτσι ώστε να εξασφαλίζουν μια βαθιά γνώση του χαρακτήρα, της κατανόησης και των ικανοτήτων του κάθε αγωνιστή τους. Κάθε ομάδα θα πρέπει να αποτελείται από ένα γραμματέα, του οποίου το βασικό καθήκον είναι η σύναψη και διατήρηση δεσμών με άλλες ομάδες από την ίδια γειτονιά, και ο σχηματισμός νέων ομάδων. Ενώ ένας άλλος αγωνιστής θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για τον εντοπισμό και την καταγραφή των εχθρών που ζουν στην περιοχή και έχουν ανατεθεί στην ομάδα, όπως τα ονόματα τους, η κατοικία τους, η ιδεολογία τους, τα διακριτικά χαρακτηριστικά τους και τις συνήθειες του καθώς και της φύσης της απειλής που θέτουν.

Η “φύση της απειλής που θέτουν” αναφερόταν στις ιδεολογίες των ατόμων που χαρακτηρίζονταν ως εχθροί, όπως οι στρατιωτικοί υπάλληλοι, οι αστυνομικοί, οι κληρικοί, οι κυβερνητικοί υπάλληλοι, οι αστοί και μαρξιστές πολιτικοί, οι πιστολέρος, οι φασίστες κλπ”. Ένας τρίτος αγωνιστής έπρεπε να μελετήσει τα κτήρια και τα συγκροτήματα που ήταν εχθρικά προς το εργατικό κίνημα, τις αδυναμίες τους και τα δυνατά του σημεία. Πράγμα που περιλαμβάνει την εκπόνηση κατόψεων των κτηρίων και στατιστικών που αφορούν τα άτομα, τον εξοπλισμό που βρίσκονται στους “στρατώνες, τα αστυνομικά τμήματα, τις εκκλησίες, τα μοναστήρια, τα κέντρα των πολιτικών και εργοδοτών, τα οχυρωμένα κτήρια κλπ”.

Ένας τέταρτος αγωνιστής της ομάδας ήταν υπεύθυνος για την μελέτη των στρατηγικών σημείων και των τακτικών δηλαδή “γέφυρες, υπόγειες σήραγγες, υπονόμους, υπόγεια, σπίτια με ταράτσες ή πίσω πόρτες ή πόρτες που παρέχουν πρόσβαση σε δρομάκια και αυλές που θα μπορούσαν να παρέχουν λεωφόρους διαφυγής ή καταφύγιο”. Επίσης αποφασίστηκε πως ένας πέμπτος αγωνιστής της ομάδας θα αφιέρωνε τον χρόνο του στην μελέτη των δημόσιων υπηρεσιών “ηλεκτροδότησης, ύδρευσης, γκαράζ, τρόλεϊ, μετρό, εθνικές οδοί καθώς και την ευαισθησία τους για σαμποτάζ ή κατάσχεση”. Ένας έκτος αγωνιστής θα ήταν υπεύθυνος για την εύρεση τοποθεσιών όπου θα μπορούσαν να βρεθούν όπλα, χρήματα και εφόδια για την επανάσταση καθώς και για την μελέτη του τρόπου με τον οποίο θα μπορούσαν να εισβάλουν σε αυτά: “όπλοστάσια, κτίρια με φύλακες, τράπεζες, ταμειυτήρια και οι οργανισμοί δανειοδοτήσεων, αποθήκες που περιέχουν ρούχα, τρόφιμα, κλπ”.

Θεωρούταν πως ένα σύνολο έξι ατόμων ήταν το ιδανικό μέγεθος για να δημιουργήσουν μια ομάδα άμυνας, χωρίς να αγνοούν την πιθανότητα πως σε κάποιες ειδικές περιπτώσεις ένα έξτρα μέλος μπορούσε να προστεθεί στην ομάδα για να αναλάβει “ειδικά συμπληρωματικά” καθήκοντα. Η παρουσίαση συνιστούσε πως το μέγεθος των ομάδων έπρεπε να εξαρτάται από την ποιότητά τους και ότι οι αγωνιστές θα πρέπει να είναι άτομα που μπορούν να χαρακτηριστούν ως “διακριτικά και δραστήρια”. Οι ομάδες της άμυνας από τον Οκτώβριο του 1934 χαρακτηρίστηκαν από την μείωση του μεγέθους της βασικής μονάδας τους σε έξι αγωνιστές, με τον καθένα να είναι υπεύθυνος για πολύ συγκεκριμένες εργασίες, με τον γραμματέα της κάθε ομάδας να είναι αυτός που διατηρούσε δεσμούς με τις άλλες ομάδες στην ίδια γειτονιά. Οι ομάδες αυτές ασχολούνταν κυρίως με τη συλλογή πληροφοριών και το κομμάτι των μαχητικών δράσεων και έπρεπε να εκτελέσουν “το ρόλο μιας μόνο επαναστατικής πρωτοπορίας που θα εμπνεύσει άμεσα τους ανθρώπους”, δηλαδή κατά τη στιγμή της εξέγερσης θα πρέπει να είναι σε θέση να κινητοποιήσει πιο πολυάριθμες δευτερεύουσες ομάδες, και αυτές, με τη σειρά τους, πρέπει να προσπαθήσουν να κινητοποιήσουν το σύνολο του πληθυσμού.

Οι ομάδες της άμυνας αποτελούσαν το βασικό πυρήνα της παράνομης στρατιωτικής δομής της CNT. Σε κάθε γειτονιά μια επιτροπή άμυνας έπρεπε να σχηματιστεί, η οποία και θα συντόνιζε όλες τις διαφορετικές ομάδες άμυνας, και θα λάμβανε μια μηνιαία έκθεση από κάθε γραμματέα των ομάδων. Οι γραμματείς-αντιπρόσωποι των επιτροπών άμυνας κάθε γειτονιάς τότε θα έγραφαν με την σειρά τους μια συνοπτική έκθεση, την οποία και θα παρέδιδαν στις αντίστοιχες επιτροπές της συνοικίας που ανήκε η γειτονιά τους και από εκεί αντίστοιχα θα μεταβιβάζονταν αναφορές στις Τοπικές Επιτροπές Άμυνας “και από εκεί με την σειρά τους στις Περιφερειακές Επιτροπές και, στη συνέχεια, στις Εθνικές Επιτροπές Άμυνας, αντίστοιχα”.

Το παραπάνω οργανωτικό σχήμα, που ήταν αρκετά εύρηστο στις μεγάλες πόλεις, απλοποιούνταν στις μικρές πόλεις και τα χωριά, όπου οι διάφορες ομάδες συντονίζονταν μεταξύ τους απευθείας στις τοπικές επιτροπές. Η παρουσίαση παρουσίασε ακόμα και μια λεπτομερή αναφορά για το πως και που “οι ομάδες άμυνας θα σχηματίζονταν, ψάχνοντας για αγωνιστές στα συνδικάτα, τους οποίους θα έστελναν κατάλληλα στις διάφορες γειτονίες των βιομηχανικών πόλεων, δίνοντας σε κάθε ομάδα μια επιχειρησιακή περιοχή δράσης πάνω στον χάρτη, μια περιοχή την οποία δεν θα μπορούσαν να εγκαταλείψουν (ως μέλη της ομάδας) χωρίς εξουσιοδότηση”.

Η ιδιαίτερα λεπτομερής και ακριβής οργάνωση και ο σχηματισμός των Επιτροπών Άμυνας είναι αξιοθαύμαστη. Η παρουσίαση συνιστούσε πως οι ομάδες θα έπρεπε να αποτελούνται από άτομα από το ίδιο σωματείο ή την ίδια επαγγελματική κατηγορία, “όχι με σκοπό να παραμένουν εξαρτημένοι των συνδικάτων τους, μιας και έτσι και αλλιώς βρίσκονται στην αποκλειστική διάθεση των Επιτροπών Άμυνας, για την εκτέλεση των αποστολών τις οποίες οι Επιτροπές Άμυνας αναλαμβάνουν”, αλλά γιατί “με αυτόν τον τρόπο υπήρχε το πλεονέκτημα του ότι οι αγωνιστές που συμμετείχαν σε αυτές τις Επιτροπές Άμυνας, μεταμορφώνονταν σε φύλακες των αναρχικών αρχών εντός των σωματίων τους και επίσης μπορούσαν να επιβλέπουν και τις διάφορες εσωτερικές και δημόσιες δράσεις των σωματείων”.

Η παρουσίαση της CNCD παρέθεσε επίσης και μια λεπτομερή περιγραφή των Επιτροπών Άμυνας σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων εργατικών τομέων, όπως των σιδηροδρομικών υπαλλήλων, των οδηγών τρόλεϊ, των εργατών στις τηλεπικοινωνίες, των ταχυδρομικών υπαλλήλων και εν ολίγοις, όλων εκείνων των επαγγελματιών που λόγω των χαρακτηριστικών ή της οργάνωσης τους δραστηριοποιούνταν σε εθνική κλίμακα, τονίζοντας τη σημασία της επικοινωνίας σε μια επαναστατική εξέγερση. Ένα ειδικό τμήμα απασχολούταν αποκλειστικά με δραστηριότητες της διείσδυσης, προπαγάνδας και της αποκόμισης συμπαθειών και υποστήριξης στους στρατώνες. Αφού εξετάστηκε εκτενώς η ανάγκη συνεχούς διαβούλευσης και τελειοποίησης των σχεδίων και των εξεγερσιακών τακτικών των Επιτροπών Άμυνας σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, καθώς και η επισημοποίηση της σύνδεσης της με την FAI, η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με μια έκκληση προς τα μέλη της CNT να αναλογιστούν και να κατανοήσουν την σημασία της εδραίωσης, επέκτασης και τελειοποίησης ενός μυστικού στρατιωτικού μηχανισμού της CNT, "για να αντιμετωπίσουν τον στρατιωτικό και αστυνομικό Λεβιάθαν του κράτους και των φασιστικών ή μαρξιστικών πολιτοφυλακών".

Οι ομάδες αυτές αποτελούνταν σχεδόν αποκλειστικά από μέλη των συνδικάτων, μετά τις 19-20 Ιούλη μερικές από τις ομάδες αυτές αποτέλεσαν μέρος των λαϊκών πολιτοφυλακών, οι οποίες στάλθηκαν αμέσως να πολεμήσουν ενάντια στον φασισμό στο μέτωπο της Αραγωνίας. Γι αυτόν τον λόγο εντός των διάφορων συνομοσπονδιακών πολιτοφυλακών, γινόταν αναφορά στα τάγματα των μεταλλουργών, ή του τάγματος των ξυλουργών, ή των οικοδόμων, τα οποία είχαν σχηματιστεί από τα ίδια συνδικάτα.

Οι Επιτροπές Άμυνας είχαν δυο βασικές λειτουργίες:

1) Εύρεση, συντήρηση, αποθήκευση και εκπαίδευση στη χρήση όπλων. Η δύναμη των Επιτροπών Άμυνας βασιζόταν στον χαρακτήρα τους ως ένοπλες οργανώσεις. Αποτελούσαν στην ουσία το ένοπλο τμήμα των εργατών.

2) Λογιστικές ευθύνες με την πλήρη έννοια του όρου, από την παροχή προμηθειών και τη διαχείριση λαϊκών κουζίνων έως τη δημιουργία και τη λειτουργία των νοσοκομείων, των σχολείων, των κοινωνικών κέντρων ... ή ακόμη, κατά τις πρώτες ημέρες μετά από τη λαϊκή νίκη, την εύρεση πολιτοφυλάκων για τις φάλαγγες που αναχωρούσαν για το μέτωπο.

Η παλιές ομάδες άμυνας σχηματίστηκαν αμέσως μετά την ανακήρυξη της Δημοκρατίας, και θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως η συνέχιση, αναδιοργάνωση και επέκταση των ένοπλων ομάδων υπεράσπισης της περιόδου του *pistolero* (1919-1923) (στην η συγκεκριμένη περίοδος χαρακτηρίζεται από μια παρατεταμένη και έντονη σύγκρουση της αστικής τάξης -κυρίως των βιομηχάνων της Καταλονίας- με την εργατική, λόγω της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης που ακολούθησε στην Ευρώπη και την Αμερική μετά το τέλος του 1ου παγκοσμίου πολέμου και των διαφόρων εξεγέρσεων που αυτή γέννησε, η οποία είχε ως αποτέλεσμα αρκετές δολοφονίες και από τις δυο πλευρές. Το κομμάτι της εργατικής τάξης που δέχτηκε την πιο έντονη επίθεση ήταν αυτό των αναρχικών, με αποτέλεσμα η CNT εκείνη την περίοδο να έχει κάποιους αγωνιστές οι οποίοι είχαν ως βασικό τους ρόλο την εκτέλεση διαφόρων καπιταλιστών, ως αντίποινα στις πολυάριθμες δολοφονίες εργατών).

Κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 1930 οι άνεργοι συμμετείχαν στις ομάδες άμυνας στα πλαίσια της αλληλεγγύης έτσι ώστε να μπορούν να έχουν ένα κάποιο εισόδημα και έτσι ώστε να μην γίνονται απεργοσπάστες και να διαδώσουν τις γνώσεις τους στην χρήση όπλων σε όσο το δυνατόν περισσότερους αγωνιστές. Για τον ίδιο λόγο και για να αποτρέψουν την μετατροπή τους σε “επαγγελματίες”, δεν υπήρχαν μόνιμες, μισθωμένες θέσεις στις ομάδες άμυνας. Καθ' όλη τη διάρκεια της φάσης της δημοκρατίας υπήρξαν ένοπλες ομάδες και συνδικαλιστικές ομάδες άμυνας που υπερασπίστηκαν διαδηλώσεις και απεργίες ή προωθούσαν τοπικές εξεγέρσεις.

Η παρουσίαση της CNCD του Οκτώβρη 1934 καλούσε για μια νέα οργάνωση και έναν νέο προσανατολισμό των ομάδων άμυνας, η οποία αποδεχόταν “σιωπηρά” τις κριτικές του Σαπίρο σχετικά με τις εξεγερσιακές “γυμναστικές” καθώς και ενάντια στην εσωτερική αντιπολίτευση της CNT, όπως αυτή αποτυπώθηκε στο

Μανιφέστο των Τριάντα (στμ. Το εν λόγω μανιφέστο ήταν η κορύφωση της προσπάθειας των συντηρητικών μελών -τριεντίστας- της CNT να εκτοπίσουν τις ιδεολογίες και την επιρροή των αναρχικών μελών της FAI από την CNT, οι οποίοι ήταν υπέρμαχοι της επανάστασης. Το εν λόγω μανιφέστο δεν κατάφερε όμως να επιτύχει τον σκοπό του. Εν αντιθέσει προκάλεσε έντονη και ευρύτατη αγανάκτηση την οποία η FAI εκμεταλλεύτηκε με δεξιοτεχνία για να απομονώσει την πτέρυγα των μετριοπαθών και να αποτελέσει πλέον την βασική ιδεολογική δύναμη εντός της CNT).

Η Τοπική Επιτροπή για την Επαναστατική Ετοιμότητα

Στην Καταλονία, η πρακτική εφαρμογή αυτής της νέας δομής των Επιτροπών Άμυνας ήταν το θέμα της παρουσίασης που οργανώθηκε από τις αναρχικές ομάδες Indomitables, Nervio, Nosotros, Tierra Libre και Germen, στην Ολομέλεια της Ομοσπονδίας Αναρχικών Ομάδων της Βαρκελώνης, η οποία συνήλθε τον Ιανουάριο του 1935. Αυτή η παρουσίαση εγκαινίασε την ίδρυση, στη Βαρκελώνη, της Τοπικής Επιτροπής για την Επαναστατική Ετοιμότητα.

Το προοίμιο της παρουσίασης χαρακτήρισε την παρούσα ιστορική στιγμή ως “μία περίοδο μεγάλων επαναστατικών προοπτικών, λόγω κυρίως της προφανούς αδυναμίας του καπιταλισμού και του κράτους να παρέχουν οποιαδήποτε δίκαιη λύση στα οικονομικά, κοινωνικά και ηθικά προβλήματα που προέκυπταν συντριπτικά μπροστά τους”. Η διεθνής πολιτική ανάλυση μετά το τέλος του Μεγάλου Πολέμου τόνιζε : “Περισσότερα από δεκαπέντε χρόνια συνεχών προσπαθειών εκ μέρους των ηγετών της οικονομικής ζωής και εξίσου πολλών διαφορετικών προσπαθειών από την πλευρά του κράτους, και επίσης ας μην ξεχνάμε και τη λεγόμενη δικτατορία του προλεταριάτου, δεν απέφεραν ούτε την ελάχιστη ανεκτή ισορροπία και λύση για τις πλατιές μάζες, αλλά έχουν εντείνει μόνο την γενική δυσαρέσκεια και μας οδήγησαν στα πρόθυρα της καταστροφής και στο κατώφλι ακόμα μιας άλλης στρατιωτικής σύρραξης”. Έναντι στο φόντο ενός πραγματικού τρομακτικού ιστορικού πανοράματος - άνοδος του φασισμού στην Ιταλία , ναζισμός στη Γερμανία, σταλινισμός στη Σοβιετική Ένωση και η οικονομική ύφεση, με τη μαζική μόνιμη ανεργία στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη- η παρουσίαση αποτελεί την ελπίδα του επαναστατικού προλεταριάτου : “μπροστά στην καθολική κατάρρευση των ιδεών, των κομμάτων και των συστημάτων, το μόνο που παραμένει όρθιο είναι το επαναστατικό προλεταριάτο με το πρόγραμμα της αναδιοργάνωσης των βάσεων της εργασίας, της οικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας και της αλληλεγγύης”. Η αισιοδοξία των συντακτών της παρουσίασης έβλεπε το εργατικό κίνημα στην Ισπανία αρκετά ισχυρό και ικανό "να εξαπολύσει την τελική μάχη ενάντια στο παλιό οικοδόμημα της καπιταλιστικής ηθικής, οικονομίας και πολιτικής” .

Μπορεί να παρατηρηθεί μέσω του ορισμού της επανάστασης από τους παρουσιαστές μια βαριά κριτική στις παιδαριώδεις τακτικές, οι οποίες και εγκαταλείφθηκαν τον Οκτώβρη του 1934, των επαναστατικών γυμναστικών και του αυτοσχεδιασμού: “Η κοινωνική επανάσταση δεν μπορεί να νοηθεί ως ένα απερίσκεπτα τολμηρό πραξικόπημα, στα πρότυπα των γιακοβίνικων πραξικοπημάτων, αλλά μάλλον θα είναι η συνέπεια και το αποτέλεσμα της εξέλιξης ενός αναπόφευκτου εμφυλίου πολέμου η διάρκεια του οποίου δεν μπορεί να προβλεφθεί”. Η παρουσίαση δεν προέβλεπε μόνο μια ξεκάθαρη πρόβλεψη του εμφυλίου πολέμου, ο οποίος ήταν 18 μήνες μακριά, αλλά επίσης επέμενε και στην ανάγκη προετοιμασίας από τώρα, με την αναδιοργάνωση των ομάδων άμυνας: “Εάν το σύγχρονο πραξικόπημα απαιτεί τεχνική και εξεγερσιακή προετοιμασία, καθώς και εξειδικευμένα άτομα που έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα εκ των προτέρων, τότε καταλαβαίνουμε πως ένας εμφύλιος πόλεμος θα εξαρτάται όλο και περισσότερο σε έναν πολεμικό μηχανισμό, που δεν μπορεί να βασίζεται σε αυτοσχεδιασμούς με βάση τον απλό ενθουσιασμό, αλλά πρέπει να είναι δομημένος και κατασκευασμένος με τη μεγαλύτερη δυνατή διορατικότητα και με όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα”.

Η παρουσίαση σημείωσε τον μεγάλο αριθμό διαθέσιμων αγωνιστών, αλλά και την έλλειψη οργάνωσης "για μια διαρκή πάλη ενάντια στις δυνάμεις του εχθρού”. Ως εκ τούτου, ήταν αναγκαίο να επιταχυνθεί η εκπαίδευσή τους. “Αυτός είναι ο σκοπός που θέλει να επιτύχει η παρούσα δομή της Τοπικής Επιτροπής για την Επαναστατική Ετοιμότητα, τον οποίο προτείνουμε σήμερα”. Η επιτροπή αυτή θα αποτελείται από τέσσερα μέλη, δύο θα διορίζονται από την Τοπική Ομοσπονδία της CNT, και τα άλλα δύο από την Τοπική Ομοσπονδία Αναρχικών Ομάδων. Αυτά τα τέσσερα άτομα θα πρέπει επιπλέον να οργανώσουν μια βοηθητική επιτροπή. Η κύρια αποστολή της Τοπικής Επιτροπής για την Επαναστατική Ετοιμότητα ήταν "να μελετήσει τους τρόπους και τα μέσα του αγώνα, τις τακτικές που πρέπει να χρησιμοποιηθούν και την ανάπτυξη των οργανωτικών εξεγερσιακών δυνάμεων". Υπήρξε μια σαφής διαφορά μεταξύ των παλαιών ομάδων μάχης, που υπήρχαν πριν από τον Οκτώβριο 1934 και των νέων ομάδων άμυνας: "Ακριβώς όπως οι Επιτροπές Άμυνας μέχρι τώρα έχουν αποτελέσει κατά κύριο λόγο ομάδες οδομαχιών, θα πρέπει από τώρα

και στο εξής να αποτελούν εκείνο τον θεσμό ο οποίος θα είναι ικανός να μελετήσει τις πραγματικότητες του σύγχρονου πολέμου".

Η επαναστατική προετοιμασία για ένα μακρύ εμφύλιο πόλεμο απαιτούσε την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων, που δεν είχαν αντιμετωπιστεί ποτέ μέχρι τώρα βάσει των προηγούμενων τακτικών των ομάδων που δραστηριοποιούνταν κυρίως στις οδομαχίες: "Μιας και δεν είναι δυνατό να ληφθούν εκ των προτέρων τα αποθέματα που απαιτούνται για έναν παρατεταμένο πόλεμο, η Επιτροπή Ετοιμότητας θα πρέπει να μελετήσει τους κατάλληλους τρόπους ώστε να μετατρέψει τις βιομηχανίες σε συγκεκριμένες στρατηγικές ζώνες [...] σε βιομηχανίες παραγωγής πολεμικού υλικού για την επανάσταση". Οι περιφερειακές επιτροπές της CNT έπρεπε να είναι τα συντονιστικά όργανα των διαφόρων Τοπικών Επιτροπών της Επαναστατικής Προετοιμασίας, οργανώνοντας μια ειδική ολομέλεια για την ανταλλαγή πληροφοριών, πρωτοβουλιών και εμπειριών. Εν συνεχεία οι περιφερειακοί αντιπρόσωποι έπρεπε να οργανώνουν συνελεύσεις και συναντήσεις σε εθνικό επίπεδο.

Οι Επιτροπές Ετοιμότητας δεν έπρεπε σε καμία περίπτωση να μονοπωλήσουν την επαναστατική πρωτοβουλία: "η οποία πρέπει πάντα να υπόκειται στις συνομοσπονδιακές και στις λοιπές ειδικές οργανώσεις, μιας και αυτές ήταν που θα έπρεπε να καθορίσουν την κατάλληλη στιγμή και να αναλάβουν την κατεύθυνση του κινήματος". Η χρηματοδότησή των επιτροπών πρέπει να είναι ευθύνη των συνδικάτων της CNT και των αναρχικών ομάδων, χωρίς "τη θέσπιση εκ των προτέρων οποιασδήποτε σταθερής υποχρεωτικής συνεισφοράς". Όσο για το "σχηματισμό ομάδων μάχης, στις πόλεις οι εξεγερσιακές ομάδες διαμορφώνονταν με βάση τις γειτονιές, χωρίς να υπάρχει ένα ανώτατο όριο αριθμού διαφορετικών πυρήνων, όμως οι ήδη υπάρχουσες ομάδες συγγένειας που ήθελαν να διατηρήσουν την τρέχουσα υπόσταση τους θα γίνονταν επίσης δεκτές ως μέρη των εξεγερσιακών ομάδων, αλλά θα υπόκεινται στον έλεγχο της επιτροπής ετοιμότητας".

Τόσο η παρουσίαση της CNCD του Οκτώβρη του 1934, καθώς και αυτή των αναρχικών ομάδων της Βαρκελώνης, τον Ιανουάριο του 1935, επέμειναν σε μια νέα δομή για τις ομάδες άμυνας, απορρίπτοντας τις υπάρχουσες δομές και τακτικές τους που τις όριζαν ως απλές ομάδες οδομαχιών, προκειμένου να τις μετατρέψουν σε ομάδες άμυνας με σκοπό μια μεθοδική επαναστατική προετοιμασία, την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανταλλαγής πληροφοριών, των εξοπλισμών, των τακτικών και των διερευνήσεων πριν από το ξέσπασμα ενός μεγάλου (σε ένταση και διάρκεια) εμφυλίου πολέμου. Από τις υφιστάμενες ομάδες οδομαχιών της περιόδου πριν από το 1934, η απόφαση για τον μετασχηματισμό τους σε ομάδες πληροφοριών και μάχης είχε ήδη ληφθεί .

Ιούλιος 1936: Οι Επαναστατικές Επιτροπές και οι πολιτοφυλακές

Στις 19 – 20 Ιούλη του 1936 , εν μέσω των συγκρούσεων στους δρόμους της Βαρκελώνης , όταν οι στρατιωτικές μονάδες του Φράνκο είχαν ηττηθεί, τα μέλη των επιτροπών άμυνας άρχισαν να αποκαλούν τους εαυτούς τους και να γίνονται γνωστοί ως "πολιτοφύλακες". Χωρίς καμία επίσημη μετάβαση, οι ομάδες άμυνας είχαν γίνει οι λαϊκές πολιτοφυλακές. Η βασική δομή των ομάδων άμυνας είχε σχεδιαστεί έτσι ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στην ανάγκη επέκτασης και διεύρυνσης τους μέσω της ένταξης σε αυτές διαφορετικών ομάδων. Το μόνο που χρειαζόταν ήταν να δοθεί χώρος εντός αυτών για τους δεκάδες χιλιάδες εθελοντές της εργατικής τάξης που προσχώρησαν στον αγώνα κατά του φασισμού, και την επέκτασή τους στα εδάφη της Αραγονίας. Οι συνομοσπονδιακές πολιτοφυλακές έγιναν η εμπροσθοφυλακή όλων των ενόπλων μονάδων που έψαχναν και πολεμούσαν τους φασίστες εχθρούς τους. Ήταν η ένοπλη οργάνωση του επαναστατικού προλεταριάτου. Αυτές οι πολιτοφυλακές αντιγράφηκαν από τις υπόλοιπες οργανώσεις της εργατικής τάξης, ακόμη και από αυτές που είχαν αστική προέλευση. Λόγω της απουσίας ενός ενιαίου προλεταριακού στρατού, οι διάφορες πολιτοφυλακές προέκυπταν οπουδήποτε υπήρχε κάποια οργάνωση ή κόμμα.

Οι ομάδες άμυνας στην ουσία δέχθηκαν μια διπλή μεταμόρφωση. Από την μια ως οι λαϊκές πολιτοφυλακές, οι οποίες αποτελούσαν την πρώτη γραμμή κατά τη διάρκεια των πρώτων ημερών στο μέτωπο της Αραγονίας, και εισήγαγαν την κολεκτιβοποίηση της γης στα απελευθερωμένα χωριά της Αραγονίας, και από την άλλη ως Επαναστατικές Επιτροπές, που επέβαλαν μια «νέα επαναστατική τάξη» σε κάθε γειτονιά της Βαρκελώνης και κάθε πόλη της Καταλονίας. Λόγω της κοινής καταγωγής που είχαν αυτές οι δύο οργανωτικοί θεσμοί (δηλαδή τις ομάδες άμυνας), οι συνομοσπονδιακές πολιτοφυλακές και οι Επαναστατικές Επιτροπές θα παρέμεναν πάντα ενωμένες και αλληλένδετες.

Μετά τη νίκη ενάντια στην φασιστική και στρατιωτική εξέγερση στην Καταλονία, οι Επιτροπές Άμυνας κάθε γειτονιάς (ή πόλης) σχημάτισαν τις Επαναστατικές Επιτροπές Γειτονιάς (ή κοινότητας/δήμου), υιοθετώντας μια μεγάλη ποικιλία ονομάτων. Αυτές οι Επαναστατικές Επιτροπές γειτονιάς, στην πόλη της

Βαρκελώνης, αποτελούνταν σχεδόν αποκλειστικά από μέλη της CNT. Ωστόσο σε άλλες περιοχές,, συχνά σχηματιζόνταν με την ενσωμάτωση του συνόλου των διαφόρων αντιφασιστικών και εργατικών οργανώσεων, αντιγράφοντας τη σύνθεση της Κεντρικής Επιτροπής των Αντιφασιστικών Πολιτοφυλακών (ΚΕΑΠ).

Οι Επαναστατικές Επιτροπές ασκούσαν σε κάθε γειτονιά ή κοινότητα, ειδικά κατά τις πρώτες 9 εβδομάδες μετά την 19 Ιούλη, τις ακόλουθες δραστηριότητες:

1. Κατάσχεση κτιρίων, με σκοπό την χρήση τους για εγκατάσταση κεντρικών γραφείων των επιτροπών, αποθήκες εφοδίων, κοινωνικά κέντρα ή σχολεία. Κατάσχεση και επαναλειτουργία νοσοκομείων και εφημερίδων .
2. Ένοπλες διερευνήσεις ορισμένων σπιτιών με σκοπό την επίταξη τροφίμων, χρημάτων και αντικειμένων αξίας .
3. Ένοπλες διερευνήσεις ορισμένων σπιτιών με σκοπό την σύλληψη ελεύθερων σκοπευτών, ιερέων και δεξιών αρθρογράφων. (Θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι οι επιθέσεις των ελεύθερων σκοπευτών στην πόλη της Βαρκελώνης διήρκεσε μια ολόκληρη εβδομάδα).
4. Στήσιμο κέντρων στρατολόγησης σε κάθε γειτονιά για τις πολιτοφυλακές, τα οποία χρηματοδοτούσαν, επάνδρωναν και υποστήριζαν (μέχρι το τέλος του Αυγούστου) με δικά τους μέσα, τα οποία διατηρήσαν σε κάθε γειτονιά ακόμη και μετά από τον Μάιο του 1937 μια πολύ στενή και σταθερή σχέση με τους πολιτοφύλακες στο μέτωπο.
5. Εκτός από την αποθήκευση των όπλων στα κεντρικά γραφεία της Επιτροπής Άμυνας, υπήρχε πάντα ένα κατάστημα ή μια αποθήκη όπου δημιουργούταν η επιτροπή εφοδιασμού κάθε γειτονιάς, η οποία ήταν εφοδιασμένη με τα έσοδα από τις επιτάξεις των τροφίμων, που πραγματοποιούνταν στις αγροτικές περιοχές είτε μέσω εξαναγκασμού, ανταλλαγής ή αγοράς με κουπόνια .
6. Επιβολή και είσπραξη του επαναστατικού φόρου σε κάθε γειτονιά ή κοινότητα .

Η επιτροπή εφοδιασμού δημιούργησε μια λαϊκή κουζίνα, η οποία αρχικά ήταν δωρεάν, όμως μετά τους πρώτους μήνες λόγω των δυσκολιών και του υψηλού κόστους των προϊόντων σίτισης, αναγκάστηκε να εισάγει ένα σύστημα κουπονιών που χορηγούνταν από την Επαναστατική Επιτροπή της γειτονιάς ή της κοινότητας. Στα κεντρικά γραφεία της Επιτροπής Άμυνας υπήρχε πάντα μια αίθουσα για την αποθήκευση των όπλων και μερικές φορές ένας χώρος στον οποίο θα μπορούσαν να κρατηθούν προσωρινά κρατούμενοι.

Οι Επαναστατικές Επιτροπές ασκούσαν σημαντικά και διάφορα διοικητικά καθήκοντα, όπως την έκδοση των κουπονιών, τις άδειες για ταξίδια, τον σχηματισμό των συνεταιρισμών, την τέλεση των γάμων, και την προμήθεια και συντήρηση των νοσοκομείων, την δήμευση των τροφίμων, τα έπιπλα και τα κτίρια, τη χρηματοδότηση των σχολείων και των κοινωνικών κέντρων που διαχειριζόταν η Ελευθεριακή Νεολαία, τις πληρωμές προς τους πολιτοφύλακες και τις οικογένειές τους, κλπ. Ο συντονισμός των Επαναστατικών Επιτροπών των γειτονιών διεξαγόταν κατά τις συνεδριάσεις της Περιφερειακής Επιτροπής, με την συμμετοχή των γραμματέων της κάθε επιτροπής Άμυνας γειτονιάς. Ενώ υπήρχε επίσης μια μόνιμη Συνομοσπονδιακή Επιτροπή Άμυνας με την έδρα του στα γραφεία της CNT-FAI.

Σχετικά με τα θέματα που αφορούσαν την κατάσχεση μεγάλων ποσοτήτων χρημάτων και πολύτιμων αντικειμένων, και σε σχέση με τις δραστηριότητες που αφορούσαν τις συλλήψεις, την συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών και τις διάφορες έρευνες, οι οποίες ξεπερνούσαν τα μέσα των Επαναστατικών Επιτροπών γειτονιάς, αυτές παραπέμπονταν στην Ανακριτική Υπηρεσία της CNT-FAI, που συντονιζόταν από τον Manuel Escorza στα γραφεία της CNT-FAI.

Έτσι, στην πόλη της Βαρκελώνης, οι Επιτροπές Άμυνας των γειτονιών συντονιζόντουσαν μέσω των ακόλουθων Επιτροπών:

1. Όσον αφορά την εύρεση ατόμων για τις πολιτοφυλακές (Ιούλιο και Αύγουστο) και την παροχή προμηθειών των λαϊκών πολιτοφυλακών (μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου) υπεύθυνη επιτροπή ήταν η ΚΕΑΠ .
2. Όσον αφορά την προμήθεια τροφίμων και άλλων βασικών αναγκών υπεύθυνη επιτροπή ήταν η Κεντρική Επιτροπή Προμηθειών.
3. Όσον αφορά την οργάνωση και την επίλυση των προβλημάτων, υπεύθυνη επιτροπή ήταν η περιφερειακή επιτροπή της CNT, η οποία εξέδιδε διαταγές και οδηγίες. Κάτι το οποίο προβάλλει την περίφημη εξάρτηση από τα συνδικάτα και την μη αυτονομία των ομάδων της άμυνας, που είχε αποφασιστεί κατά την παρουσίαση του 1934 .
- 4 . Όλες οι επιτροπές ήταν συντονισμένες και μοιράζονταν τις κοινές εμπειρίες τους σε μια επιτροπή άμυνας της Βαρκελώνης, η οποία δεν ήταν τίποτα άλλο από το ανώτερο οργανωτικό επίπεδο πάνω από τις επιτροπές των περιφερειών. Ο θεσμός αυτός δεν ήταν καθόλου λειτουργικός.

5 . Όσον αφορά τα θέματα των πληροφοριών, τις διάφορες έρευνες, τη δίωξη των δεξιών αρθρογράφων καθώς και άλλες υποθέσεις της ένοπλης "αστυνομίας", υπεύθυνη ήταν η Υπηρεσία Ερευνών της CNT - FAI .

Οι ομάδες άμυνας, οργανώνονταν γεωγραφικά σε ζώνες που έχουν οριοθετηθεί πολύ προσεκτικά σε σχέση με τις ζώνες των άλλων ομάδων, αποτελούμενες από έξι μέλη η κάθε μία, με πολύ συγκεκριμένα καθήκοντα συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών, κατασκοπείας και ερευνών, μιας και ήταν η κύρια παράνομη ένοπλη οργάνωση της CNT. Αυτές οι βασικές ομάδες είχαν σκοπό να ενωθούν κατά τη διάρκεια της εξέγερσης με άλλες ομάδες συνδικαλιστών αγωνιστών, ομάδων συγγένειας της FAI, μελών των κοινωνικών κέντρων, κλπ. Μετά από τις 19 Ιουλίου, οι δραστηριότητες που αφορούσαν την συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών, κατασκοπείας και ερευνών των δυνάμεων και της ηγεσίας του ταξικού εχθρού, συντονίζονταν από την Υπηρεσία Ερευνών και Πληροφοριών της CNT-FAI, ενώ οι υπόλοιπες δραστηριότητες συντονίζονταν στις συνεδριάσεις των αντιπροσώπων γραμματέων της κάθε επιτροπής γειτονιάς που πραγματοποιούνταν στην Περιφερειακή Επιτροπή στα γραφεία της CNT-FAI.

Ενάντια στην Στρατιωτικοποίηση

Αυτό το οποίο πραγματικά κατάφερε η ΚΕΑΠ, στις 9 εβδομάδες της ύπαρξής της ήταν η αποτελεσματική μεθόδευση της διάλυσης ενός δικτύου τοπικών επαναστατικών επιτροπών, που δραστηριοποιούνταν στους δρόμους και τα εργοστάσια, προς όφελος της πλήρους αποκατάστασης της δύναμης και των εξουσιών της Ζενεραλιτάτ (τοπική κυβέρνηση της Καταλονίας). Τα διατάγματα που υπογράφηκαν στις 24 Οκτωβρίου και διέταζαν την στρατιωτικοποίηση των πολιτοφυλακών από την 1η Νοέμβρη, καθώς και το διάταγμα της κολεκτιβοποίησης οριστικοποίησαν την αποδυνάμωση της ΚΕΑΠ, δηλαδή την αντικατάσταση ενός δικτύου εργατικών πολιτοφυλακών αποτελούμενων από εθελοντές επαναστάτες με έναν αστικό κλασσικό στρατό, κάτω από μοναρχικό κώδικα της στρατιωτικής δικαιοσύνης, διευθυνόμενο από την Ζενεραλιτάτ, καθώς επίσης και την μετάβαση από τις εργατικές απαλλοτριώσεις και των εργατικό έλεγχο των εργοστασίων σε μια κεντρική οικονομία, ελεγχόμενη και διευθυνόμενη από την Ζενεραλιτάτ.

Το διάταγμα της στρατιωτικοποίησης των λαϊκών πολιτοφυλακών προκάλεσε μεγάλη δυσαρέσκεια μεταξύ των αναρχικών πολιτοφυλάκων της φάλαγγας του Ντουρρούτι, που βρισκόντουσαν στο Μέτωπο της Αραγονίας. Μετά από μακροσκελείς και "πικρές" συζητήσεις, τον Μάρτη του 1937, αρκετές εκατοντάδες εθελοντές πολιτοφύλακες, αποφάσισαν να δεχτούν να εγκαταλείψουν το μέτωπο και να επιστρέψουν στην οπισθοφυλακή. Συμφωνήθηκε ότι η αντικατάσταση των πολιτοφυλάκων που ήταν αντίθετοι στην στρατιωτικοποίηση θα διεξαγόταν σε μία περίοδο δεκαπέντε ημερών, ενώ όταν εγκατέλειψαν το μέτωπο, θα έπαιρναν και τα όπλα τους μαζί τους. Όταν έφθασαν στη Βαρκελώνη, μαζί με άλλους αναρχικούς (υπέρμαχους της συνέχισης και της εντατικοποίησης της επανάστασης του Ιουλίου και ενάντιοι της συνεργασίας με την συνομοσπονδιακή κυβέρνηση), οι πολιτοφύλακες της Gelsa (Σαραγόσα) αποφάσισαν να σχηματίσουν μια αναρχική οργάνωση, εκτός της FAI, της CNT και της Ελευθεριακής Νεολαίας, με αποστολή να οδηγήσουν το ακρατικό κίνημα πίσω στον επαναστατικό δρόμο. Η νέα ομάδα συστάθηκε επίσημα τον Μάρτη του 1937, μετά από μια μακρά περίοδο διεργασιών που διήρκεσε αρκετούς μήνες ξεκινώντας από τον Οκτώβριο του 1936. Η οργάνωση ονομάστηκε "Οι Φίλοι του Ντουρρούτι", ένα όνομα που επελέγη εν μέρει λόγω της κοινής προέλευσης των πρώην πολιτοφυλάκων στην φάλαγγα του Ντουρρούτι, και το οποίο, όπως τόνισε ο Balúsi, δεν επιλέχθηκε με βάση τις ιδέες του Ντουρρούτι, αλλά λόγω της λαϊκής μυθολογίας που είχε αναπτυχθεί γύρω από το όνομά του.

Αυτή η επαναστατική αντιπολίτευση στη στρατιωτικοποίηση των λαϊκών πολιτοφυλακών εκδηλώθηκε επίσης, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, σε όλες τις συνομοσπονδιακές φάλαγγες. Ιδιαίτερα εξαιρετική, λόγω της σημασίας της εκτός της Καταλονίας, ήταν η περίπτωση του Maroto, ο οποίος καταδικάστηκε σε θάνατο λόγω της άρνησής του να στρατιωτικοποιήσει την φάλαγγα που διοικούσε, μια ποινή που τελικώς δεν θα εκτελούνταν, αλλά που παρ 'όλα αυτά τον κράτησε στη φυλακή. Μια άλλη σημαντική περίπτωση ήταν αυτή της σιδερένιας φάλαγγας, η οποία σε πολλές περιπτώσεις είχε ψηφίσει και ταχθεί υπέρ της "καθόδου προς την Βαλένθια", ώστε να οδηγήσει την επανάσταση προς τα εμπρός και να περιορίσει τα αντεπαναστατικά στοιχεία στην οπισθοφυλακή.

Τον Φεβρουάριο του 1937 πραγματοποιήθηκε μια συνέλευση των συνομοσπονδιακών φάλαγγών σχετικά με το ζήτημα της στρατιωτικοποίησης. Οι απειλές παρακρατήσεων όπλων, τροφίμων και ενισχύσεων στις φάλαγγες που δεν αποδέχθηκαν τη στρατιωτικοποίηση, μαζί με τη διαβεβαίωση ότι οι πολιτοφύλακες θα ενσωματωθούν σε άλλες μονάδες που έχουν ήδη στρατιωτικοποιηθεί, είχαν ένα ισχυρό αντίκτυπο. Για πολλούς φαινόταν καλύτερο να αποδεχθούν τη στρατιωτικοποίηση και να προσαρμόσουν τις φάλαγγες τους με ευελιξία στη νέα κατάσταση. Στο τέλος, η ιδεολογία της αντιφασιστικής ενότητας και τη συνεργασίας

της CNT-FAI στις ενέργειες της κυβέρνησης, για την υπεράσπιση του δημοκρατικού κράτους, θριάμβευσε επί της αντίστασης στην στρατιωτικοποίηση, η οποία έγινε τελικά αποδεκτή, ακόμη και από την απείθαρχη σιδερένια φάλαγγα.

Οι Επιτροπές Άμυνας τον Μάη του 1937

Την Δευτέρα, 3 Μαΐου 1937, γύρω στις 2:45 το απόγευμα, ο Rodríguez Salas, ένας αγωνιστής της UGT και ένθερμος σταλινικός, που διατελούσε επικεφαλής του Τμήματος Δημόσιας Τάξης, επιχείρησε να καταλάβει το τηλεφωνικό κέντρο στη Βαρκελώνη. Οι αγωνιστές της CNT οργάνωσαν μια επιτυχημένη και σφοδρή αντίσταση κυρίως χάρη σε ένα στρατηγικά τοποθετημένο πολυβόλο. Η είδηση εξαπλώθηκε γρήγορα και οδοφράγματα ανεγέρθηκαν αμέσως σε όλη την πόλη. Το παραπάνω δεν πρέπει να θεωρηθεί ως μια αυθόρμητη αντίδραση της εργατικής τάξης της Βαρκελώνης, μιας και η γενική απεργία, οι ένοπλες συγκρούσεις με τις αστυνομικές δυνάμεις και τα οδοφράγματα ήταν το αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας που έλαβε η Επιτροπή Διερευνήσεων της CNT-FAI και οι Επιτροπές Άμυνας, η οποία υποστηρίχτηκε έντονα χάρη στην ύπαρξη της έντονης και γενικευμένης δυσαρέσκειας, των αυξανόμενων οικονομικών δυσκολιών λόγω της αύξησης του κόστους διαβίωσης, των μεγάλων ουρών στα συσσίτια, καθώς και της έντασης που υπήρχε μεταξύ των βαθμοφόρων και των αγωνιστών που έφεραν αντιμέτωπους τους δωσίλογους εναντίον των επαναστατών. Οι οδομαχίες ξεκίνησαν και συντονίστηκαν από τις Επιτροπές Άμυνας των γειτονιών (και μόνο εν μέρει, και δευτερευόντως από ορισμένα μέλη των περιπολιών ελέγχου). Το γεγονός ότι δεν υπήρχε εντολή από τις ανώτερες επιτροπές της CNT, τα μέλη της οποίας ήταν απασχολημένα με το να παίζουν τους υπουργούς στη Βαλένθια, ή από οποιονδήποτε άλλο οργανισμό, για την δημιουργία οδοφραγμάτων σε όλη την πόλη, δεν σημαίνει ότι το κίνημα ήταν καθαρά αυθόρμητο, αλλά ότι ήταν αποτέλεσμα του συντονισμού και των κατευθύνσεων που εκδόθηκαν από τις επιτροπές Άμυνας.

Τον Απρίλιο του 1937, ο Pedro Herrera, ο “υπουργός” Υγείας στη δεύτερη κυβέρνηση του Tarradellas, και ο Manuel Escorza, αποτελούσαν τους επίσημους αντιπροσώπους της CNT που διεξήγαγαν τις διαπραγματεύσεις με τον Lluís Companys (πρόεδρος της Ζενεραλιτάτ) για την επίλυση της κυβερνητικής κρίσης που είχε κορυφωθεί στην αρχή του Μόρτη του 1937, λόγω της παραίτησης του “υπουργού” της Άμυνας, της CNT του Francisco Isgleas. Ο Companys αποφάσισε να εγκαταλείψει τις τακτικές του Tarradellas, ο οποίος δεν θα μπορούσε να φανταστεί μια κυβέρνηση της Ζενεραλιτάτ που δεν ήταν μια κυβέρνηση της αντιφασιστικής ενότητας, και στην οποία δεν θα συμμετείχε η CNT, προκειμένου να υιοθετήσει την τακτική που υποστήριζε ο Joan Comorera, ο γραμματέας του PSUC, ο οποίος υποστήριζε την επιβολή δια της βίας μια “ισχυρής” κυβέρνησης, η οποία δεν θα ανεχόταν πλέον μια CNT, η οποία ήταν ανίκανη να ελέγχει τους αγωνιστές της, τους οποίους χαρακτήριζε ως “ανεξέλεγκτους”. Ο Companys ήταν αποφασισμένος να σταματήσει τις πολιτικές του συμφωνίες με την CNT, η οποία γινόταν όλο και πιο προβληματική, και πίστευε ότι είχε έρθει πλέον η ώρα, χάρη στην υποστήριξη του PSUC και των Σοβιετικών, να επιβάλει δια της βίας την εξουσία και τις αποφάσεις μιας κυβέρνησης της Ζενεραλιτάτ, κάτι που η μέχρι τότε πραγματικότητα είχε αποδείξει, πως η Ζενεραλιτάτ δεν ήταν αρκετά ισχυρή ακόμα ώστε να πάψει τις διαπραγματεύσεις με την CNT. Η αποτυχία των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ του Companys και των Escorza, Herrera, η οποία δεν είχε αποφέρει οποιοδήποτε είδος πολιτικής λύσης κατά τους δύο μήνες συνομιλιών και παρά την βραχύβια νέα κυβέρνηση της 16ης Απριλίου, οδήγησε άμεσα στις ένοπλες συγκρούσεις του Μαΐου 1937 Βαρκελώνη, όπου ο Companys, χωρίς να ειδοποιήσει τον Tarradellas (ή, φυσικά τους Escorza και Herrera) διέταξε τον Artemi Aguadé, “υπουργό” Εσωτερικών, να καταλάβει το κτίριο του τηλεφωνικού κέντρου, αποστολή η οποία ανατέθηκε στον Rodríguez Sals.

Η προσπάθεια κατάληψης του τηλεφωνικού κέντρου αποτελούσε τη βίαιη αντίδραση στις απαιτήσεις της CNT καθώς και μια κίνηση απαξίωσης και περιφρόνησης των διαπραγματεύσεων που πραγματοποιούνταν κατά τη διάρκεια του Απριλίου μεταξύ του Manuel Escorza και Pedro Herrera, ως αντιπρόσωποι της CNT, και του Companys, ο οποίος είχε αποκλείσει ρητά τον Tarradellas από την συμμετοχή σε αυτές τις συναντήσεις. Ο Escorza είχε το κίνητρο και την δυνατότητα να απαντήσει άμεσα στην πρόκληση του Companys, λόγω της θέσης του στην Επιτροπή Ερευνών της CNT-FAI, η οποία ήταν ένας αυτόνομος οργανισμός που συντόνιζε τις Επιτροπές Άμυνας και τα μέλη της CNT που κατείχαν επίσημες θέσεις στα τμήματα δημόσιας τάξης. Αυτή ήταν η πραγματική σκανδάλη των ενόπλων αντιπαραθέσεων των Ημερών Μαΐου.

Τα μέλη της ομάδας των Φίλων του Ντουρρούτι ήταν οι πιο δραστήριοι αγωνιστές στα οδοφράγματα, και έλεγχαν πλήρως το Plaza Macià (τώρα γνωστή ως Plaza Real), με όλους τους παράδρομους μπλοκαρισμένους από οδοφράγματα. Στην διασταύρωση που περνούσε από την Las Ramblas, κάτω από ένα τεράστιο πορτρέτο του Ντουρρούτι ριγμένο πάνω από την πρόσοψη του κτιρίου στο οποίο στεγαζόταν η έδρα της ομάδας (Φίλων του Ντουρρούτι), στήθηκε ένα οδόφραγμα στο οποίο οργανώθηκε το κέντρο

επιχειρήσεων της ομάδας. Ο απόλυτος έλεγχος της ομάδας σε αυτούς τους δρόμους τους παρείχε πρόσβαση στην έδρα της Επιτροπής Συνομοσπονδιακής Άμυνας (οι κεντρικοί στρατώνες των Επιτροπών Άμυνας), στο Los Escolarios του Ronda San Pablo, και από εκεί στην Brechade San Pablo, που ήταν κάτω από τον έλεγχο περίπου σαράντα πολιτοφυλάκων της φάλαγγας Rojinegra, η οποία, υπό τις εντολές του Durrutista Máximo Franco είχε “διεισδύσει μέσα στην Βαρκελώνη” για σκοπούς “παρατήρησης και πληροφοριών”, αφού τόσο η φάλαγγα Rojinegra καθώς και η φάλαγγα Λένιν (του POUM), με αρχηγό τον Rovira, είχαν υποκύψει στις πιέσεις να επανέλθουν στο μέτωπο, πίεση που προερχόταν από τους Abad de Santillán και Molina, δηλαδή, από τα στελέχη της CNT, που έδιναν εντολές από το Υπουργείο Άμυνας της Ζενεραλιτάτ λόγω της απουσία του Isgleas.

Οι συνομοσπονδιακές μάζες, αποπροσανατολισμένες από τις εκκλήσεις των ηγετών τους να εγκαταλείψουν τα οδοφράγματα -οι ίδιοι ηγέτες που είχαν στις 19 Ιουλίου!-, τελικά αποφάσισαν να εγκαταλείψουν τον αγώνα, αν και στην αρχή χλεύαζαν τις εκκλήσεις των ηγετών της CNT για ομόνοια και ειρήνη προκειμένου να διατηρηθεί η αντιφασιστική ενότητα.

Η τελική διάλυση των Επιτροπών Άμυνας

Οι Επαναστατικές Επιτροπές των γειτονιών της Βαρκελώνης, που είχαν προκύψει κατά τη διάρκεια των ημερών τις 19 με 20 Ιούλη του 1936, διήρκεσαν τουλάχιστον μέχρι τις 7 Ιουνίου του 1937, όταν οι επανεγκατεστημένες δυνάμεις δημόσιας τάξης της Ζενεραλιτάτ τις διέλυσαν και κατέλαβαν τα διάφορα γραφεία τους, καθώς και ορισμένα κεντρικά γραφεία των επιτροπών Άμυνας, όπως την επιτροπή άμυνας της γειτονιάς του Les Corts. Παρά το διάταγμα περί επιβολής τη διάλυσης όλων των ένοπλων ομάδων, οι περισσότερες από αυτές αντιστάθηκαν μέχρι το Σεπτέμβριο το 1937, όταν τα κτήρια που κατείχαν δεχόντουσαν το ένα μετά το άλλο επίθεση. Το τελευταίο κτήριο που καταλήφθηκε, το οποίο ήταν και το πιο σημαντικό και ισχυρό, ήταν η έδρα της Επιτροπής Άμυνας της Κεντρικής Βαρκελώνης, που βρισκόταν στο Los Escolarios de San Antonio, το οποίο καταλήφθηκε ύστερα από την επίθεση τις 21 Σεπτεμβρίου 1937 από τους Σταλινικούς και τις δυνάμεις της δημόσιας τάξης, οι οποίες χρησιμοποίησαν, εκτός από τεθωρακισμένα οχήματα, ένα ολόκληρο οπλοστάσιο από πολυβόλα και χειροβομβίδες. Η αντίσταση του Los Escolarios, όμως, δεν κάμφθηκε από τη δύναμη των όπλων των αντιπάλων, αλλά λόγω των εντολών εκκένωσης που δέχθηκε από την περιφερειακή επιτροπή.

Από τότε οι Επιτροπές Άμυνας συνέχισαν να υπάρχουν χρησιμοποιώντας την ονομασία “Τμήματα Συντονισμού και Πληροφοριών της CNT”, και ήταν αποκλειστικά αφιερωμένα στις παράνομες δραστηριότητες των πληροφοριών και ερευνών, επανερχόμενα έτσι στην προγενέστερη μορφή τους την οποία είχαν έως τις 19 Ιουλίου αλλά τώρα (1938) σε μια αναμφισβήτητη αντεπαναστατική κατάσταση.

Βιβλιογραφία:

Marcos Alcón, “Recordando el 19 de Julio de 1936. Intuición de la militancia anónima”, Espoir, July 20, 1975.

AIT, “Rapport sur l’activité de la CNT d’Espagne (16 décembre 1932-26 février 1933)”. A report written by A. Shapiro, with the assistance of E. Carbó. Introduction and notes by Frank Mintz. Fondation Pierre Besnard (2005).

Sara Berenguer, Correspondence with A. Guillamón (2009).

Sara Berenguer, Entre el sol y la tormenta, Seuba ediciones, Calella, 1988.

Comité Nacional de los Comités de defensa, Ponencia sobre la constitución de los Comités de Defensa, October 11, 1934.

Chris Ealham, La lucha por Barcelona. Clase, cultura y conflicto 1898-1937, Alianza Editorial, Madrid, 2005.

François Godicheau, La Guerre d’Espagne. République et révolution en Catalogne (1936-1939), Odile Jacob, Paris, 2004.

Grupos anarquistas Indomables, Nervio, Nosotros, Tierra Libre y Germen. Comité Local de Preparación Revolucionaria, Ponencia, presentada a la Federación Local de Grupos Anarquista de Barcelona, January 1935.

Agustín Guillamón, Barricadas en Barcelona, Ediciones Espartaco Internacional, Barcelona, 2007.

Πηγές: <http://zabalazabooks.net/2013/12/04/from-defence-cadres-to-popular-militias/>